

Elektronický informačný **BULLETIN** 10/2019

Aktivity ED Lučenec

Bud' fit s cvičiteľkou Editou Lukáčovou

Mesto Lučenec v spolupráci s Informačným centrom Europe Direct Lučenec zorganizovalo opäť aj tento rok sériu podujatí pre seniorov pod názvom Aktívni seniori v Európe. Poslaním série podujatí je podporiť rozvoj umenia seniorov, zdravotného štýlu a rozvoj športových aktivít seniorov ako plnohodnotných aktívnych občanov EÚ.

Prvým podujatím bola športová aktivita "Bud' fit s cvičiteľkou Editou Lukáčovou", ktorá sa konala 04.10.2019 pri altánku v Mestskom parku v Lučenci. P. Lukáčová, ktorá je v súčasnosti tiež seniorka a má dlhoročné skúsenosti so športovaním a cvičením, rozcvičila svojimi cvikmi nielen seniorov, ale aj deti. Seniori si takýmto spôsobom mohli rozhýbať svoje telo a zašportovať si na čerstvom vzduchu. Počas prestávok seniorom hrala skupina MIKO BAND, pri ktorej si seniori mohli aj zaspievať aj zatancovať.

European Art Cinema Day v kine Apollo Lučenec

Kiná sú dôležitou súčasťou kultúrnej krajiny a obohacujú komunitu všade – v mestách a na vidieku. Spájajú ľudí bez ohľadu na vek, pôvod, vzdelanie a príjem. V každom roku pre viac ako 100 milión hostí v Európe hrajú regionálne kiná zásadnú úlohu pri podpore kultúrnej rozmanitosti a predvádzaní mladých talentov.

Pri tejto príležitosti zorganizovalo dňa 16.10.2019 Informačné centrum Europe Direct Lučenec v spolupráci s mestom Lučenec a kinom Apollo podujatie European Art Cinema Day. Cieľom podujatia bola prezentácia európskeho filmu pre študentov stredných škôl a širokú verejnosť, ktorý rozoberá témy súvisiace s európskou identitou – ochranou životného prostredia. Po besede v doobedňajších hodinách týkajúcej sa ochrany život-

ného prostredia, jej dopadov na každodenný život a úlohy jednotlivca v tejto ochrane s Ingrid Šaňovou a Jakubom Melichrom z ŠOP SR, Chránená krajinná oblasť Cérova vrchovina bolo pre študentov Obchodnej akadémie v Lučenci premietnutý film "Woman at war" ocenený cenou LUX za rok 2018. Film bol o príbehu ženy, ktorá chce zachrániť svet. Táto ochrankyňa životného prostredia sa stala priveľmi radikálnou. A tu sa začína jej cesta. Film poukazuje na dva alebo tri veľmi dôležité aspekty: na zjavný nástup zmeny klímy a na neefektívnosť a rozsah kultúry jej popierania. Ako ľahko možno ochrancov životného prostredia označiť za nepriateľov štátu.

Premietanie uvedeného filmu bolo pre širokú verejnosť o 18.00 hod. v kine Apollo.

8. ročník Regionálnej prehliadky speváckych súborov seniorov

Mesto Lučenec v spolupráci s Informačným centrom Europe Direct Lučenec zorganizovalo 22.10.2019 podujatie 8. ročník Regionálnej prehliadky speváckych súborov seniorov v rámci série podujatí pod názvom Aktívni seniori v Európe. Na podujatí sa stretli najstarší občania, aby odprezentovali svoje umenie v speve rôznych typov pesničiek.

Prehliadku otvorili primátorka mesta Alexandra Pivková a vedúca oddelenia školstva, sociálnych vecí, kultúry a športu Ivana Jasenková Olšágová. Seniori svojim vystúpením predviedli svoje spevácke schopnosti a tiež pozitívnu energiu a humor. Na prehliadke sa odprezentovalo 9 speváckych skupín a súborov: Rozmarín z Radzoviec, Senior Detva z Detvy, Rezeda pri DCS z Lučenca, Háj spod Haliera z Tomášoviec, Škorec z Vidinej,

Fialôčka z Poltára, Javor z Divína, Klenovčanka z Klenovca a Hrachovianka z Hrachova.

V závere podujatia zástupcovia jednotlivých súborov prebrali od organizátorov kvetinnové dary a darčeky a všetci si spoločne zaspievali. Ceny pre účinkujúcich venovalo Informačné centrum Europe Direct Lučenec.

Beseda – Seniori v EÚ

Poslednou aktivitou v rámci série podujatí Aktívni seniori v Európe, ktoré organizovalo mesto Lučenec v spolupráci s Informačným centrom Europe Direct Lučenec, bola beseda pod názvom Seniori v EÚ. Podujatie sa uskutočnilo 28.10.2019 v Dennom centre seniorov pre seniorov v Lučenci. Pavel Pavlovkin z Európskeho spotrebiteľského centra prezentoval aktivity svojho centra, upozornil na nekalé obchodné praktiky, pravidlá nakupovania, práva spotrebiteľa pri nákupoch, pri nákupoch online v celej EÚ. V rámci diskusie sa mohli seniori pýtať na svoje spotrebiteľské práva a tiež získať cenné skúsenosti z praxe.

Novinky z EÚ

Monitor kultúrnych a tvorivých miest

Komisia uverejnila 2. vydanie svojho [Monitora kultúrnych a tvorivých miest](#). Ide o nástroj na porovnanie a podporu kreatívneho a kultúrneho potenciálu európskych miest, ktorý je kľúčom k hospodárskemu rastu a sociálnej súdržnosti. Aktuálne vydanie zachytáva súčasnú podobu európskeho kultúrneho a kreatívneho bohatstva v rozšírenej vzorke 190 miest v 30 krajinách. Monitor je dielom [Spoločného výskumného centra](#). Jeho súčasťou je aj prepracovaný online nástroj, vďaka ktorému môžu mestá dopĺňať svoje vlastné údaje na

spresnenie situácie a precíznejšie porovnanie.

Kľúčové zistenia z druhého vydania:

- U konkrétnych skupín publika sa na popredných miestach rebríčka umiestnili Paríž (Francúzsko), Kodaň (Dánsko), Florencia (Taliansko).
- Počet pracovných miest v kultúrnych a tvorivých sektoroch rástol predovšetkým v mestách na severe a východe Európy.
- Najlepšie makroregionálne výsledky dosahuje severná Európa. Západná Európa vedie v

kategórii „kultúrna vitalita“ a v kategórii „tvorivé hospodárstvo“. V analyzovanej vzorke miest sú kultúrne stánky spravidla vzdialené 30 minút chôdze od bydlísk Európanov.

- Vedúce kultúrne a tvorivé mestá viac prosperujú: medzi výsledkami hodnotenia kultúrnych a tvorivých miest a úrovňou príjmu daných miest existuje neprehliadnuteľný a pozitívny súvis.

Monitor kultúrnych a tvorivých miest bol spustený v júli 2017, na základe kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov meria kultúrny a tvorivý potenciál miest. Monitor sa má aktualizovať každé 2 roky. V rámci najnovšieho Monitora sú hodnotené aj 4 slovenské mestá, a to [Bratislava](#), [Nitra](#), [Košice](#) a [Prešov](#).

Európsky orgán práce začína svoju činnosť

Slávnostnou inauguráciou a prvým zasadnutím správnej rady začal 16.10.2019 fungovať Európsky orgán práce („European Labour Authority“, ELA), ktorý bude sídliť v Bratislave. Myšlienku zriadiť takýto orgán predstavil pred dvoma rokmi vo svojej [správe o stave Únie 2017](#) predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker. Spolu s predsedom Junckerom sa dnes na slávnostnom otvorení v Bruseli zúčastní slovenský premiér Peter Pellegrini a účasť prisľúbili aj podpredseda Komisie Maroš Šefčovič a Valdis Dombrovskis, komissárka Marianne Thyssenová a ďalší hostia.

Správnu radu ELA tvoria zástupcovia členských štátov, Komisie, sociálnych partnerov na úrovni EÚ, Európskeho parlamentu, ako aj pozorovatelia z Islandu, Lichtenštajnska, Nórska, Švajčiarska a iných agentúr EÚ pôsobiace v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí. Jej činnosť bude zameraná na oblasť mobility pracovnej sily: voľného pohybu pracovníkov a vysielania pracovníkov, koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia a konkrétnych právnych predpisov v sektore cestnej dopravy. Nevytvorí žiadne nové kompetencie na úrovni EÚ a členské štáty zostanú plne zodpovedné za presadzovanie pravidiel v oblasti práce a sociálneho zabezpečenia. Pridaná hodno-

ta ELA spočíva v skutočnosti, že uľahčí spoluprácu medzi členskými štátmi, zjednoduší existujúce štruktúry a bude poskytovať operačnú podporu. Takisto bude umožňovať aj spájanie zdrojov na spoločné činnosti, ako je organizovanie spoločných inšpekcií či odborná príprava vnútroštátnych

pracovníkov, aby vedeli riešiť cezhraničné prípady. ELA svoju činnosť začína v Bruseli, no oficiálnym sídlom bude čoskoro Bratislava. Postupne si vybuduje svoju finančnú a personálnu kapacitu. Do roku 2024 by mal mať 140 zamestnancov a jeho ročný rozpočet by mal byť 50 miliónov EUR.

Čo najviac ohrozuje rastliny v EÚ?

Komisia uverejnila zoznam 20 regulovaných karanténnych škodcov, ktorých určila ako prioritných škodcov. Medzi nimi sú druhy ako *Xylella fastidiosa*, chrústovec japonský, fúzač ázijský a pôvodcovia „zelenavosti“ citrusov a čiernej škvrnitosti citrusov, ktorých hospodársky, environmentálny a spoločenský vplyv je na území EÚ najviac citeľný. Členské štáty budú povinné vykonať informačné kampane pre verejnosť, ročné prieskumy a pripraviť pohotovostné plány, simulačné cvičenia a akčné plány eradikácie týchto škodcov.

Zoznam škodcov sa zostavil na základe posúdenia, ktoré vykonalo Spoločné výskumné centrum Komisie a [Európsky úrad pre bezpečnosť potravín](#) a pri ktorom sa zohľadnila pravdepodobnosť šírenia, udomácnenia a vplyvov týchto škodcov v EÚ. Rovnako sa zohľadnili názory špecializovanej [skupiny expertov](#) a [pripomienky verejnosti](#) na portáli pre [lepšiu právnu reguláciu](#).

Príklady novej metodiky:

baktéria *Xylella fastidiosa* (škodca s najzávažnejšími dôsledkami pre poľnohospodárske plodiny, vrátane ovocia) by mohla spôsobiť ročné straty produkcie vo výške 5,5 miliardy EUR.

ak by sa na celom území rozšíril chrústovec japonský (*Anoplophora glabripennis*), dôsledkom by mohla byť priama strata viac než 5 % celkového dreva na pni viacerých druhov lesného hospodárstva EÚ, medzi nimi jelše, jaseňa, buka lesného, brezy, bresta, javora či platana. Hodnota týchto stromov sa odhaduje na 24 miliárd EUR a hospodárske dôsledky pre predchádzajúce sektory lesného hospodárstva by sa mohli pohybovať na úrovni 50 miliárd EUR.

Európania naďalej podporujú medzinárodný rozvoj

Z tohtoročného [prieskumu Eurobarometra o rozvojovej spolupráci EÚ](#) vyplýva, že medzi európskymi občanmi existuje rozsiahla zhoda názorov, pokiaľ ide o dôležitosť medzinárodnej spolupráce a rozvoja. Takmer 9 z 10 občanov EÚ uvádza, že rozvojová spolupráca je podľa nich dôležitá na podporu ľudí v rozvojových krajinách, čo len potvrdzuje trend posledných rokov. Vďaka tomuto presvedčeniu je rozvojová spolupráca jednou z najpozitívnejšie vnímaných politík EÚ.

Viac než 7 z 10 občanov EÚ tvrdí, že finančná pomoc je účinným spôsobom riešenia neregulárnej migrácie, a rovnako veľký podiel oslovených súhlasí s tým, že poskytovanie finančnej pomoci rozvojovým krajinám pomáha znížiť nerovnosti v týchto krajinách. Taký istý počet oslovených Európanov sa domnieva, že poskytovanie finančnej pomoci rozvojovým krajinám je účinným spôsobom posilňovania globálneho vplyvu EÚ.

Ako je na tom Slovensko?

- 74 % slovenských respondentov súhlasí s tým, že pomáhať

ľuďom v rozvojových krajinách je dôležité (zaznamenaný výrazný pokles, EÚ priemer: 86 %)

- 6 z 10 slovenských respondentov (62 %) tvrdí, že boj proti chudobe v rozvojových krajinách by mal patriť medzi priority EÚ, 43 % respondentov to tvrdí o národnej vláde, 7 z 10 opýtaných Slovákov si myslí, že súkromné spoločnosti by mali mať dôležitú úlohu v trvalo udržateľnom rozvoji rozvojových krajín
- 2/3 respondentov súhlasia, že poskytovanie finančnej pomoci rozvojovým krajinám prispieva k väčšiemu mieru a rovnosti vo svete (nárast oproti roku 2018)
- 65 % opýtaných tvrdí, že poskytovanie finančnej pomoci rozvojovým krajinám je účinný spôsob boja proti neregulárnej migrácii
- 43 % respondentov si myslí, že by sa malo vynakladať toľko finančných prostriedkov na podporu rozvojových krajín ako doteraz, podiel tých, ktorí si myslia, že by sa malo vynakladať menej finančných prostriedkov, sa zvýšil na 26 %
- respondenti na Slovensku najčastejšie uvádzajú mier a bezpečnosť (36 %) ako najnaliehavejšiu výzvu pre rozvojové krajiny, oproti roku 2018 majú nižšiu tendenciu uvádzať demokraciu a ľudské práva (11 %)

Nový systém umožní európskym umelcom pracovať v zahraničí

Komisia úspešne otestovala nový program podpory mobility umelcov a odborníkov v oblasti kultúry. Pilotný projekt [i-Portunus](#) financovaný z programu EÚ - Kreatívna Európa je konkrétnym výsledkom [Novej európskej stratégie pre kultúru](#) (2018). Vďaka rozpočtu 1 milión eur bolo v roku 2019 z projektu i-Portunus finančne podporených 343 umelcov a profesionálov z 36 krajín pôsobiach v oblasti múzických alebo výtvarných umení, čo im poskytlo možnosť pracovať 15 až 85 dní v zahraničí.

Od apríla do septembra 2019 umelci a odborníci v oblasti kultúry predložili viac ako 3 200 žiadostí o podporu. Spätná väzba od účastníkov a kultúrnych sektorov je veľmi pozitívna. i-Portunus mal najväčší úspech u mladých a začínajúcich umelcov.

V roku 2020 Komisia do 2 podobných pilotných projektov investuje ďalších 1,5 milióna eur. Výsledky a odporúčania zo všetkých pilotných projektov potom budú základom pre trvalé opatrenia navrhnuté v rámci budúceho programu [Kreatívna Európa](#) na roky 2021 – 2027.

i-Portunus je krátkodobý pilotný projekt, ktorý bol vybraný a financovaný z programu EÚ [Kreatívna Európa](#) a ktorý podporuje európsku kultúru a audiovizuálne sektory.

Do programu mobility umelcov sa úspešne zapojili aj slovenskí umelci: Alica Minarova ([o jej mobilite v Grécku](#)) a Mária Júdová ([o jej mobilite v Českej republike](#)).

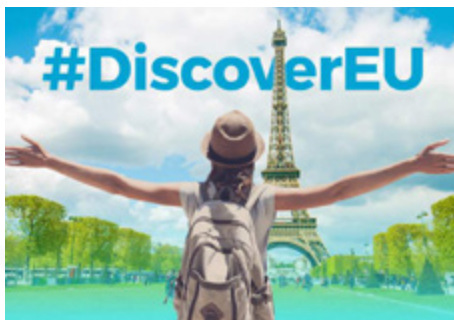
Súťaže/Stáže/Programy v EÚ

20 000 nových cestovných poukazov pre 18-ročných cestovateľov, ktorí chcú budúce leto objavovať Európu

Komisia 07.11.2019 otvorila nové kolo podávania prihlášok na cestovné poukazy v rámci iniciatívy DiscoverEU, ktoré umožnia účastníkom cestovať po celej Európe zdarma, spoznávať jej kultúrne dedičstvo a zároveň rozvíjať svoje vlastné znalosti a zručnosti. Všetci mladí ľudia vo veku 18 rokov v Európskej únii sa môžu do 28. novembra 2019 (12.00 hod. SEČ) prihlásiť a uchádzať sa o príležitosť v období od 1. apríla 2020 do 31. októbra 2020 objavovať Európu. Komisia doteraz udelila 50 000 cestovných poukazov, z toho 532 slovenským mladým cestovateľom. V rámci nového kola dostane možnosť zapojiť sa do iniciatívy DiscoverEU ďalších 20 000 mladých cestovateľov. Hlavnou témou na rok 2019 je „Učiť sa o Európe“, témou na rok 2020 bude „Udržateľná zelená Európa“.

Kto sa môže prihlásiť a ako?

Uchádzači musia k 31. decembru 2019 dovŕšiť vek 18 rokov, byť občanmi EÚ a byť pripravení vydať sa od 1. apríla 2020

do 31. októbra 2020 na cestu v trvaní najviac 30 dní. Záujemcovia sa môžu do 28. novembra 2019 prihlásiť prostredníctvom [Európskeho portálu pre mládež](#) a o výsledkoch výberového konania budú informovaní v januári 2020. Základom výberového konania je kvíz zameraný na všeobecné znalosti o EÚ. Úspešní uchádzači budú môcť cestovať individuálne alebo v najviac 5-člennej skupine. Pravidlom je cestovanie železničnou dopravou, i keď budú môcť využívať aj alternatívne spôsoby dopravy, ako sú autobusy alebo trajekty či (vo výnimočných prípadoch) aj letecká doprava. Rozpočet na túto iniciatívu na rok 2019 je 16 miliónov EUR a očakávaný rozpočet na rok 2020 je 25 miliónov EUR.

Program – “Euroscola 2020”

Dokedy: 24. november 2019

Kde: Slovensko

Kedy: vyhlásenie výsledkov – december 2019

Program – “Euroscola” organizuje [Európsky parlament](#) s cieľom oboznámiť mladých ľudí s fungovaním inštitúcie, zažiť na vlastnej koži atmosféru na jeho zasadnutiach a v neposlednom rade zdôrazniť význam znalosti cudzích jazykov.

Do programu sa môžu zapojiť študenti ktorejkoľvek strednej školy na Slovensku vo veku 16-18 rokov.

Podmienkou účasti je, aby študenti školy usporiadali jedno alebo viac podujatí s cieľom diskutovať o Európskej únii, jej možnom smerovaní, úspechoch i problémoch, o možnostiach a perspektívach mladých ľudí v EÚ.

Víťazná škola sa zúčastní [Európskeho podujatia pre mladých \(EYE\)](#), ktoré sa koná v máji 2020 v Štrasburgu. Školy, ktoré sa umiestnia na 2. – 7. mieste, sa zúčastnia pracovného dňa [v Európskom parlamente](#) v Štrasburgu v prvom polroku 2020.

Deadline pre záujemcov o účasť je 24. november 2019.

Všetky potrebné informácie nájdete na: <http://www.europarl.europa.eu/slovakia/sk/mladez/euroscola.html>

Európsky parlament začal ponúkať stáže venované pamiatke Jána Kuciaka

Európsky parlament ponúka od novembra 2019 stáže venované pamiatke investigatívneho novinára Jána Kuciaka. Prví Kuciakovi stážisti začnú pracovať v Európskom parlamente v marci 2020.

Európsky parlament si týmto gestom pripomína pamiatku novinárov, ktorí zahynuli pri výkone svojho povolania. Generálne riaditeľstvo EP pre komunikáciu venuje približne 30 miest z takzvaných Schumanových stáží pamiatke slovenského novinára Jána Kuciaka, ktorý bol zavraždený vo februári 2018.

Stáže v Európskom parlamente trvajú päť mesiacov.

Záujemcovia o stáž musia:

- mať vek minimálne 18 rokov;
- byť držiteľom univerzitného diplomu;
- spĺňať jazykové požiadavky;
- poskytnúť vyhovujúci výpis z registra trestov;

- spĺňať podmienku, že zatiaľ nepracovali viac ako dva po sebe idúce mesiace v niektorej inštitúcii alebo niektorom orgáne EÚ a počas šiestich mesiacov pred začiatkom stáže sa nezúčastnili študijnej ani výskumnej návštevy.

Dátumy stáží a termíny podávania prihlášok:

- stáž od 1. októbra do 28/29. februára – podávanie prihlášok: od 1. júna do 30. júna,
- stáž od 1. marca do 31. júla – podávanie prihlášok: od 1. novembra do 30. novembra.

Bližšie informácie na: <https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/sk/work-with-us/traineeships>

Granty v SR

Grantový program "Active citizens fund Slovakia"

Uzávierka: 22. január 2020

Maximálna výška grantu: 120 000 eur

Active Citizens Fund – Slovakia je grantový program zameraný na posilnenie občianskej spoločnosti, podporu aktívneho občianstva a zlepšenie postavenia zraniteľných skupín na Slovensku.

Cieľom programu je:

- aktívne zapájanie občanov do procesu rozhodovania a do tvorby verejných politík
- zlepšovanie správy vecí verejných
- posilnenie ochrany ľudských práv

- skvalitnenie občianskeho vzdelávania
- posilnenie postavenia zraniteľných skupín v spoločnosti.

Na prihlasovanie projektov slúži nasledovný [formulár](#), deadline pre ich registráciu je 22. január 2020.

Všetky potrebné informácie o programe nájdete na: <https://www.ekopolis.sk/aktuality/otvorili-sme-druhe-kolo-vyziev-programu-active-citizens-fund>

Výzva "Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov"

Uzávierka: 2. kolo - 29. november 2019

Maximálna výška grantu: 200 000 eur

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ako sprostredkovateľský orgán pre prioritnú os Vzdelávanie operačného programu Ľudské zdroje vyhlasuje výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok "Podpora zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov".

Cieľom výzvy je podpora opatrení s cieľom zlepšovania študijných výsledkov a kompeten-

cií žiakov, vrátane možnosti podpory pedagogických a odborných zamestnancov a profesijných a dobrovoľných pracovníkov s mládežou.

Výzva je časovo rozčlenená do

3 kôl, deadline druhého z nich je 29. november 2019.

Všetky potrebné informácie nájdete na: <http://mladez.sk/wp-content/uploads/2019/08/vyzva-minedu.pdf>